

Samen in beweging!

**Wmo en volksgezondheidsbeleid
2012-2015** -

actief en betrokken

dewolden.nl

Definitief beleidsplan Wmo-volksgezondheid 2012-2015
Gemeente De Wolden

Vastgesteld tijdens de gemeenteraad op 22 december 2011

<u>Inhoudsopgave:</u>	
De Wolden in 2030	4
Inleiding	6
Hoofdstuk 1: Trends en ontwikkelingen.....	7
Hoofdstuk 2: Aanbevelingen van de afgelopen vier jaar	10
Hoofdstuk 3: Beleidskaders 2012-2015.....	11
Hoofdstuk 4: Beleidsthema's en meetbare indicatoren	13
4.1 Gezonde leefstijl	13
4.2 Sociale samenhang en leefbaarheid.....	14
4.3 Preventieve ondersteuning jeugd en ouders/verzorgers	15
4.4 Informatie, advies en cliëntondersteuning:.....	16
4.5 Mantelzorgondersteuning en vrijwillige inzet in de zorg.....	17
4.6 Vrijwillige inzet gericht op participatie	18
4.7 Toegankelijke zorg en gezond van geest.....	19
4.8 Compenseren	20
4.9 Opvang en huiselijk geweld	21
4.10 OGGz en maatschappelijke opvang.....	22
Hoofdstuk 5: Financiële kaders	23
Hoofdstuk 6: Monitoring en evaluatie.....	24
Hoofdstuk 7: Kanteling in de praktijk	26
Hoofdstuk 8: Communicatie.....	28
Lijst met afkortingen	29

De Wolden in 2030

2030: Het is aangenaam leven in de gemeente De Wolden. In de landelijke gemeente, gelegen in het zuid westen van Drenthe, zijn de mensen tevreden over het voorzieningenniveau. Zowel voor de gezonde als voor de kwetsbare burger. Zeker in verhouding tot de 17 kernen die de gemeente kent. Het verenigingsleven is levendig en breidt zich nog steeds uit en met elkaar zet men zich in voor leuke en ook behulpzame activiteiten voor burens, vrienden en bekenden.

Lang geleden, in 2010 en 2011, waren er nog zorgen over krimp en vergrijzing in de gemeente. Nu in 2030 leeft deze zorg minder. Natuurlijk zijn krimp en vergrijzing thema's, maar er is veel activiteit rondom het leefbaar houden en maken van de omgeving. De gemeente is aantrekkelijk voor zowel jong als oud en voorzieningen zijn daar op aangepast. De Brede Scholen hebben zich verder doorontwikkeld in samenwerking en draagkracht. Zo is het prettig dat de kinderen van Harm en Joke in de dichtstbijzijnde kern naar de brede school gaan. Na schooltijd worden culturele en sportactiviteiten georganiseerd waar ze veel lol aan beleven. Er heerst noaberschap en saamhorigheid in het dorp en toch staat ook privacy hoog in het vaandel. Binnen het dorp wordt meegedacht over oplossingen voor zowel gezamenlijke als individuele problemen van haar inwoners. De bewoners die vrijwillige inzet niet kunnen waarmaken in het dorp om welke reden dan ook, zijn gewend een financiële bijdrage te leveren voor de af te nemen diensten. Daar waar nodig wordt vlot en efficiënt een passende oplossing voor mensen met een beperking gevonden in samenwerking met de zorgverleners.

In De Wolden anno 2030 is, naast goede woon/zorg voorzieningen, ook oog voor maatwerk. Daar waar de inwoner met een beperking individueel maatwerk nodig heeft in de vorm van een rolstoel of een aangepaste woonvoorziening kijkt de gemeente verder. Er wordt niet alleen goed gekeken naar wat de persoon zelf kan en zijn/haar omgeving, er is ook oog voor collectieve en algemene oplossingen.

Zoals gezegd: voor grote groepen is het nog altijd zeer uitgebreide verenigingsleven aantrekkelijk; daar waar je jezelf actief in kunt zetten voor mensen en activiteiten in je dorp. Of het nu de sportvereniging is, toneel of inzet voor de vrijwillige thuiszorg of de kerk. Mantelzorgondersteuning is een gemeengoed. De rol van de gemeente en de professionals in de gemeente is gekanteld van aanbodgericht naar een rol om inwoners en vrijwilligersorganisaties te ondersteunen in het aanboren van eigen kracht daar waar mogelijk. Iedereen kan met vragen en problemen altijd terecht bij de front-office van het Wmo-loket; men weet dat men met op zijn minst een goede tip of een nuttig advies weer weggaat. Daar waar noodzakelijk en mogelijk biedt de gemeente een passende oplossing.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin is een bekend samenwerkingsverband geworden. Iedereen die een tip kan gebruiken over opvoeden of even een luisterend oor nodig heeft of ideeën uit wil wisselen weet zijn/haar weg te vinden. Binnen het dorp zoeken de ouderen elkaar meer op en op school is zelfs een project gestart om ouderen en jongeren samen te laten bewegen en het voorlezen wordt maar wat graag gedaan door de senioren. Af en toe is er natuurlijk wel eens iets aan de hand. Onenigheid komt in de beste families en dorpen voor zegt men wel eens, maar er liggen goede afspraken tussen de de gemeenschap, de gemeente, de maatschappelijke organisaties en de politie. Binnenkort vindt het jaarlijkse sporttoernooi plaats tussen de jeugd uit diverse omliggende dorpen; bedrijven zijn druk met de sponsoring en overal hangen flyers 'Ook lol zonder alcohol, makluk zat!'

Het aanbod van voorzieningen en diensten in De Wolden is aangepast op de vraag. Wilden ouderen in 2005 nog graag een bingomiddag of een biljartavond, anno 2030 zijn er gamemiddagen voor ouderen en wordt de golfbaan wat verkleind in de dorpskern nagebootst om toch vitaal samen de tijd door te komen op een manier die aanspreekt. Kortom: De Wolden anno 2030 beweegt, maakt er met elkaar wat van en zet er samen de schouders onder!

Het geheim van De Wolden

Waarom kan er zoveel in De Wolden? En waarom kan dat allemaal op zo'n goed niveau? De Wolden heeft vanaf 2011 een krachtig en integraal Wmo- en volksgezondheidsbeleid ontwikkeld. Dat beleid:

- richtte zich op de eigen inwoners en de professionele organisaties;*
- bundelde haar krachten op het gebied van de Wmo en volksgezondheid; zodoende kon preventie doelmatig worden ingezet;*
- maakte doelbewust gebruik van de sterke kanten van De Wolden: de initiatieven van inwoners en ondernemers en de krachtige professionele instellingen;*
- is een factor binnen het integraal beleid in het kader van economisch beleid, jeugdbeleid, integraal alcoholbeleid en ruimtelijke ordening (woonvisie, woonzorgzones);*
- zorgde voor een goed evenwicht tussen gemeentelijke overheid enerzijds en de kracht van de samenleving anderzijds: De overheid is een krachtige regisseur als het gaat om de besteding van gemeenschapsgelden, de uitvoerders hebben alle ruimte om hun kwaliteiten te benutten binnen de kaders van de duidelijke afspraken die zij met de gemeentelijke overheid hebben gemaakt.*

Inleiding

Na een uitstapje naar de verre toekomst (2030) heten wij u van harte welkom in de beleidsnota Wet maatschappelijke ondersteuning en Volksgezondheid van de gemeente De Wolden 2012-2015. Doel van deze nota is het weergeven van de visie en kaders van het beleid voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en volksgezondheid. Ook wordt in deze nota duidelijk wat de visie van De Wolden op dit terrein betekent voor de inwoners van de gemeente, de professionals die er werkzaam zijn en de rol van de gemeente als organisatie. Meedoen, je eigen kracht zo goed mogelijk benutten, verantwoordelijkheid voor jezelf en voor elkaar en zo gezond mogelijk zijn en blijven zijn de uitgangspunten voor de toekomst.

Wettelijke kaders: Wmo en Wpg hand in hand

De Wet publieke gezondheid (Wpg) heeft tot doel gezondheidsbescherming, gezondheidsbevordering en ziektepreventie voor de bevolking. In de Wpg worden vier deel terreinen onderscheiden: collectieve preventie, jeugdgezondheidszorg, ouderengezondheidszorg en infectieziektebestrijding.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) maakt de gemeente verantwoordelijk voor maatschappelijke participatie van alle inwoners. De Wmo is er voor iedereen. Dus voor mensen met beperkingen door ouderdom of handicap, een chronisch psychisch probleem, een psychosociaal probleem en ouders en kinderen met opvoedproblemen maar ook voor gezonde mensen die zich bijvoorbeeld vrijwillig inzetten en/of mantelzorg verlenen. Verder vallen ook de maatschappelijke opvang, het verslavingsbeleid en de bestrijding van huiselijk geweld onder de Wmo.

De Wmo en volksgezondheid hebben grote raakvlakken.

Ze zijn als het ware twee naast en met elkaar fungerende pijlers met als overstijgend doel het bevorderen van de kwaliteit van leven van inwoners. Leefbaarheid en leefstijl komen samen. Beide wetten zijn bedoeld voor zowel kwetsbare als niet-kwetsbare inwoners. Dus voor inwoners die al dan niet, sociale, fysieke of psychische beperkingen hebben. De Wpg beantwoordt met name de maatschappelijke hulpvraag en is grotendeels gericht op preventie. De Wmo beantwoordt ook individuele hulpvragen. Daarnaast raakt de zorg voor maatschappelijke ondersteuning, net als de zorg voor volksgezondheid, aan allerlei andere beleidsterreinen als wonen, werken, welzijn, sport, onderwijs, milieu en verkeer. Beslissingen die op deze terreinen worden genomen beïnvloeden zowel de uitvoering van de Wmo als de Wpg.

De balans en samenhang tussen de Wmo en de Wpg leidt tot een gemeenschappelijk doel: gezonde participatie. De primaire focus ligt op preventie. Is dat niet voldoende dan komt (informele) maatschappelijke ondersteuning om de hoek en de laatste fase is curatie (zorg).

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk worden de trends en ontwikkelingen geschetst die van invloed zijn op het beleid en de uitvoering in 2012-2015. Hoofdstuk 2 geeft de aanbevelingen weer van de beleidsperiode 2008-2011. Vervolgens worden de beleidskaders voor 2012-2015 geschetst (hoofdstuk 3). Die worden in hoofdstuk 4 uitgewerkt in thema's en doelen. De financiële kaders treft u aan in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 schetst een beeld van de monitoring en evaluatie. In hoofdstuk 7 wordt uiteengezet hoe de visie om wordt gezet in praktijk. Hoe gaan we als gemeente de Kanteling vorm geven. Hoofdstuk 8 betreft de communicatie. Achterin de nota vindt u een lijst met afkortingen. Als bijlage is het uitvoeringsprogramma bijgevoegd.

Hoofdstuk 1: Trends en ontwikkelingen

Maatschappelijke ontwikkelingen

Om beleid te ontwikkelen voor de toekomst is het goed om naar sociale verschijnselen in de samenleving te kijken die van invloed kunnen zijn op de plannen die je maakt. In het vorig Wmo beleid zijn deze trends ook aan de orde geweest. Individualisering is zo'n trend. De traditionele organisatiestructuren veranderen en mensen komen steeds meer als individu in plaats van als groep in de samenleving te staan. Informatisering is ook een duidelijke trend. Iedereen kan op elk moment en op elke plek in verbinding staan en toegang hebben tot alle informatie die beschikbaar is op de wereld. Informatisering versterkt de individualisering, maar kan ook helpen de lastige of nadelige effecten ervan te vermijden of op te heffen, bijvoorbeeld door het gemak waarmee met anderen gecommuniceerd kan worden. Ook wordt steeds meer op beleidsterreinen gezocht naar regionalisering. Lokale inkleuring is steeds meer afhankelijk van hetgeen regionaal wordt afgesproken. Binnen de Wmo geldt dit specifiek voor de prestatievelden 7, 8 en 9 waar Assen en Emmen als centrumgemeente een trekkende rol hebben. (Prestatievelden 7,8 en 9: Huiselijk geweld, vrouwenopvang, maatschappelijke opvang en OGGz).

Demografische ontwikkelingen

Demografische ontwikkelingen die effect hebben op het Wmo- en volksgezondheidsbeleid en die ook in De Wolden spelen zijn ontgroening (minder aanwas van jongeren), vergrijzing (de groep ouderen wordt steeds groter) en krimp (de totale bevolking neemt af).

De kaders in deze nota zijn niet geschreven om een poging te wagen deze ontwikkelingen te beïnvloeden. Wel houden we rekening met deze ontwikkelingen in de dagelijkse praktijk.

Landelijke ontwikkelingen

Kanteling van de Wmo en volksgezondheid

Met de komst van de Wmo hebben gemeenten de vrijheid om zelf keuzes te maken over de manier waarop zij (individuele) inwoners ondersteunen bij hun deelname aan de samenleving. De Wmo is bedoeld om ondersteuning te bieden als het niet in iemands vermogen ligt het probleem op te lossen. Een inwoner komt dus niet met een aanvraag (een recht) maar met een vraag (een probleem waarin eventueel gecompenseerd gaat worden). Opdracht aan inwoner en Wmo-consulent is om gezamenlijk uit te zoeken hoe het probleem opgelost kan worden. Mogelijk onderdeel van het pakket aan oplossingen (arrangement) is een voorziening. We gaan van aanbodgericht naar vraaggericht werken.

Wmo: kantelen!

De gemeente heeft geen zorgplicht maar een compensatieplicht. Dit houdt in dat de gemeente de plicht heeft om compensatie te bieden aan inwoners met beperkingen via het treffen van oplossingen die hem in staat stellen zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren bij:

- het voeren van een huishouden;
- zich te verplaatsen in en om de woning;
- zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

De gemeente heeft beleidsruimte in de wijze waarop zij invulling geeft aan deze verplichting. Er zijn verschillende typen oplossingen die in samenhang met elkaar

kunnen worden ingezet: eigen kracht, sociale omgeving, algemene, collectieve en individuele voorzieningen. Bij het bespreken van mogelijke oplossingen voor de ondersteuningsbehoefte van de burger komen deze achtereenvolgens aan bod. Dit hele proces wordt de kanteling van de Wmo genoemd.

Welzijn Nieuwe Stijl

Naast de kanteling, zoals hiervoor beschreven, is 'Welzijn Nieuwe Stijl' een belangrijke ontwikkeling. Om van de Wmo een succes te maken is het van belang dat de (sturings)relatie tussen gemeenten en welzijnsorganisaties en de kwaliteit en professionaliteit van het welzijnswerk op orde zijn. Om op deze twee punten een verbeterslag te kunnen maken is het landelijke programma 'Welzijn Nieuwe Stijl' gelanceerd.

Welzijn Nieuwe Stijl kent acht bakens (kenmerken). Deze geven richting aan de kwaliteitsontwikkeling van de welzijnssector, en zijn daarmee ook voor gemeenten in hun rol als opdrachtgever relevant. De 8 bakens van Welzijn Nieuwe Stijl zijn:

1. gericht op de vraag achter de vraag; is er een diepere, wezenlijkere vraag, één die meer de kern raakt van wat er onderzocht moet worden?
2. gebaseerd op de eigen kracht van de burger;
3. direct er op af;
4. formeel en informeel in optimale verhouding;
5. doordachte balans van collectief en individueel;
6. integraal werken;
7. niet vrijblijvend, maar resultaatgericht;
8. gebaseerd op ruimte voor de professional.

Deze bakens zijn bedoeld om richting te geven aan de uitvoering van het programma Welzijn Nieuwe Stijl, zowel voor de welzijnsorganisaties als voor de gemeenten. Voor de welzijnsorganisaties geven ze de gewenste richting aan voor het verbeteren van de kwaliteit en de professionaliteit. Het gaat dan steeds om de professionaliteit in relatie tot de burger. Voor de gemeenten fungeren ze als ijkpunten waaraan de opdrachten aan uitvoerende organisaties kunnen worden getoetst alsmede hun handelen na het verlenen van de opdracht.

Decentralisaties

De komende jaren worden we binnen het sociale domein geconfronteerd met toenemende verantwoordelijkheden en taken voor de gemeente vanuit de rijksoverheid. De AWBZ-begeleiding (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten), de Jeugdzorg, de cliëntondersteuning AWBZ (die nu door stichting MEE wordt uitgevoerd) en hulpmiddelen AWBZ worden gedecentraliseerd en de Wet werken naar vermogen (WWNV) wordt geïmplementeerd.

Specifiek betekent dit voor de Wmo dat de functie begeleiding (inclusief het vervoer dat aan de begeleidingsactiviteiten verbonden is) onder de compensatieplicht van de Wmo komt te vallen. Daarnaast gaan ook de cliëntondersteuning van mensen met een verstandelijke beperking en de hulpmiddelen vanuit de AWBZ op den duur onderdeel van de Wmo uitmaken.

Voor de overheveling van de cliëntondersteuning en de hulpmiddelen zijn nog geen definitieve termijnen afgesproken. Voor de AWBZ begeleiding is in het regeerakkoord afgesproken dat gemeenten *vanaf 2013* verantwoordelijk zijn voor die mensen die voor het eerst of opnieuw een beroep doen op begeleiding en dat zij *vanaf 2014* verantwoordelijk zijn voor alle mensen die in aanmerking komen voor begeleiding. Cliënten die al voor 1 januari 2013 een AWBZ-indicatie hebben, behouden hun recht totdat die indicatie afloopt, met dien verstande dat dit recht uiterlijk eindigt op 1 januari 2014. Rijk en gemeenten hebben afgesproken dat het uitgangspunt is dat gemeenten minimaal een jaar voorbereidingstijd krijgen

tussen de afronding van de wetgeving in de Tweede en Eerste Kamer en de inwerkingtreding daarvan.

Voor de zomer van 2011 onderzoeken rijk en gemeenten voor welke *specifieke groepen* specifieke maatregelen genomen moeten worden. Daarnaast onderzoeken zij of en zo ja welk deel van de middelen voor de begeleiding van cliënten in de maatschappelijke opvang en de vrouwenopvang en de inloofunctie GGZ via de centrumgemeenten verdeeld dienen te worden. Ten tijde van het schrijven van deze nota is hier nog geen bericht over ontvangen.

De uitwerking van de decentralisaties begeleiding, cliëntondersteuning en hulpmiddelen uit de AWBZ, Jeugdzorg en Wet werken naar vermogen worden integraal uitgewerkt binnen de gemeente De Wolden. Het is de bedoeling om een uitgewerkt visiedocument met uitvoerings- en implementatieplan voor alle vier onderdelen te ontwikkelen. Belangrijke voorwaarde om dit goed te kunnen doen is het kantelen van de Wmo en verder vorm en inhoud geven aan de compensatieplicht. De compensatieplicht vanuit de Wmo wordt in dit beleidsplan vormgegeven, zie [Hoofdstuk 4: Beleidsthema's en meetbare indicatoren](#).

Hoofdstuk 2: Aanbevelingen van de afgelopen vier jaar

In de periode 2008-2011 is veel gebeurd op de terreinen van de Wmo en volksgezondheid. De evaluatie van de twee beleidsnota's treft u aan in een bijlage. Hier schetsen we kort de conclusies en aanbevelingen die uit de evaluatie naar voren zijn gekomen. Deze zijn:

1. Na vier jaren Wmo- en volksgezondheidsbeleid is het nu tijd om te gaan kantelen; we gaan naar preventief-, vraag- en resultaatgericht werken (participatie en zelfredzaamheid). We gaan denken en werken vanuit het compenseren van kwetsbare inwoners en niet meer denken in voorzieningen en aanbod dat voor handen is.
2. Inwoners worden meer verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving.
3. Stichting Welzijn De Wolden is druk doende met het verder vormgeven van de kwaliteit van haar organisatie. De komende tijd zal Welzijn Nieuwe Stijl van belang zijn. Zowel de kwaliteitsontwikkeling als de rol tussen opdrachtgever en opdrachtnemer zullen meer aandacht vragen.
4. Zowel de inhoudelijke samenwerking Brede School als het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) moeten verder ontwikkeld worden waarbij Drentse ontwikkelingen, zoals 'Veilig opgroeien Drenthe', de pilot Jeugd, geïmplementeerd moeten worden in het CJG.
5. Informatie en advies moet in de toekomst mee met de digitale ontwikkelingen.
6. Samenhang op het gebied van maatschappelijke dienstverlening moet verder worden gestimuleerd. Dit geldt onder meer voor de ondersteuning voor mantelzorg en vrijwillige inzet en de samenwerking met het algemeen maatschappelijk werk.
7. De afgelopen jaren is een goede samenwerking tot stand gekomen met tal van partijen (Wmo-raad, huisartsen, klankbordgroep volksgezondheid, samenwerking dorpsvisies ed). Deze samenwerking blijft belangrijk in de toekomst en wordt waar mogelijk uitgebreid.
8. Door de kanteling zal de problematiek rondom eenzaamheid en psychosociale problemen vaker aan het licht moeten komen. Dit door de vraag achter de vraag centraal te gaan stellen, zodat adequate oplossingen kunnen worden gerealiseerd.
9. Er moet in de toekomst meer oog zijn voor de preventieve insteek, het in beeld krijgen van de omvang en doelgroep en er moet oog zijn voor het voorkomen van maatschappelijke uitval.
10. Integratie van het OGGz-netwerk en het Project Problematisch Wonen moet leiden tot een OGGz-netwerk nieuwe stijl, waarin een professionaliseringslag en kwaliteitsslag wordt beoogd.
11. Leefstijl blijft van groot belang voor de toekomst. Het thema moet centraal staan aan de voorkant van alle processen. Een gezonde actieve leefstijl voorkomt tal van problemen waardoor mensen kwetsbaar kunnen worden.

De aanbevelingen uit het beleid 2008-2011 zijn meegenomen in de beleidskaders en -thema's en krijgen een plek in het uitvoeringsplan.

Hoofdstuk 3: Beleidskaders 2012-2015

De kaders in deze notitie zijn bedoeld voor alle inwoners uit De Wolden: jong en oud, gezond en minder gezond, mobiel en minder mobiel.

Voorkomen is beter dan genezen

Preventie staat in onze gemeente centraal. Voorkomen is beter dan genezen. Het initiatief voor een gezonde leefstijl ligt bij de inwoner. Een goede gezondheid begint bij jezelf. Om de keuze tot gezond leven zo makkelijk mogelijk te maken vraagt dit een omgeving die hiertoe uitdaagt. Daarvoor is een actieve samenleving nodig, professionals die oog hebben voor preventie en gezonde leefstijl en een overheid die mogelijkheden tot bewegen en een gezonde leefstijl bevordert. Van ziekte en zorg ontwikkelen we naar gezondheid en gedrag.

Zelforganiserend vermogen

Onze gemeente gaat uit van het zelforganiserend vermogen van onze inwoners. Zelforganisatie is de eigen kracht die mensen aanwenden om samen met hun informele netwerken blijvend invulling te geven aan hun eigen leven. Het initiatief om mee te doen in onze samenleving ligt bij de inwoner. Ook in kwetsbare en afhankelijke posities is het uitgangspunt dat inwoners zelf primair verantwoordelijk blijven en de regie houden.

Coördinatie van ondersteuning indien noodzakelijk

Als het niet lukt om op eigen kracht te participeren is ondersteuning gewenst. Daarvoor is een alerte en attente samenleving nodig, professionals die aansluiten op het versterken van de eigen kracht van mensen en een overheid die ondersteunt en coördineert. Uitgangspunt bij deze ondersteuning is coördinatie van de ondersteuning daar waar het om meervoudige problematiek gaat. In deze situaties dient naast het versterken van de eigen kracht, goede afstemming in samenspraak met de inwoner centraal te staan met als doel de cliënt weer (zo veel mogelijk) zelfredzaam te laten zijn.

Samenwerking

Onze gemeente gaat er van uit dat inwoners de handen ineen slaan. Meerdere mensen samen kunnen meer dan één persoon. Dit vraagt van onze dorpen een actieve bijdrage aan de dorpsvisies met oog voor de sociale component. Kerken, verenigingen van dorpsbelangen, ouderenbonden, vrijwilligersorganisaties worden uitgedaagd samen de eigen kracht van de dorpen te versterken. Daar is een ondersteunende gemeente voor nodig. Daar is ook een overheid voor nodig die over haar eigen grenzen heen kijkt en daar waar het de positie van haar inwoners versterkt, samenwerking in de regio en/of daarbuiten zoekt. Het gaat hierbij om zowel publieke als private partners.

Ondernemerschap gericht op eigen kracht

Wij verwachten van onze inwoners dat zij participeren in de samenleving. In vervolg daarop vragen wij aan de maatschappelijke organisaties om dat mede te stimuleren. Dat betekent dat we als gemeente op een andere wijze invulling geven aan de wijze waarop we samenwerken met maatschappelijke organisaties. De inzet van vrijwilligers en professionals door maatschappelijke partners moet gericht zijn op het versterken van de eigen kracht en de kracht van de omgeving. Dat geldt voor de organisaties maar ook voor hun klanten. Als gemeenten geven we hiervoor ruimte aan maatschappelijke organisaties. Wij vragen hen de eigen kracht te versterken maar schrijven niet voor hoe dat moet. Dit vraagt een heldere opdracht formulering richting organisaties op basis van te realiseren maatschappelijke effecten.

Integrale uitvoering

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van verschillende participatiewetten: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Wet Werken naar vermogen (WWNV) de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), de Wet Inburgering (WI) en de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). Ook het gemeentelijke minimabeleid en economisch beleid houden duidelijk verband met participatie. Door verbindingen te leggen tussen deze wetten en regelingen kunnen de ondersteuningsvragen en de oplossingsmogelijkheden van de inwoners in een vroeg stadium veel effectiever aan elkaar worden gekoppeld.

Hoofdstuk 4: Beleidsthema's en meetbare indicatoren

Om bovenstaande kaders goed uit te kunnen werken en een concreet helder beleid uit te zetten met meetbare indicatoren, zijn 9 thema's uitgewerkt. Per thema treft u aan wat we onder het thema verstaan, het te verwachten maatschappelijk effect, wat we verwachten van onze inwoners, welke rol we zien voor de professionals en wat de rol van de gemeente is.

Om het beleid meetbaar te maken zijn voor diverse thema's meerdere indicatoren beschikbaar uit onderzoeken die in de gemeente De Wolden zijn en worden gehouden. We hebben er bewust voor gekozen om per thema 2 à 3 indicatoren in dit plan te benoemen, waarop we in ieder geval de komende jaren gaan meten. Dit om overzichtelijk en bondig te blijven. Op de indicatoren in dit plan zullen we ook terugrapporteren. In de praktijk meten we meer in diverse onderzoeken. Meer informatie over monitoring en evaluatie treft u aan in Hoofdstuk 6: Monitoring en evaluatie.

Hieronder treft u de negen thema's en de uitwerking aan. In het uitvoeringsprogramma wordt per thema weergegeven wat we de komende jaren gaan doen.

4.1 Gezonde leefstijl

Gezonde voeding, beweging, verantwoord gebruik van alcohol, lekker in je vel zitten: het zijn allemaal elementen van een gezonde leefstijl.

Rollen en verantwoordelijkheden:

De inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor hun gezondheid. De gemeente is verantwoordelijk voor een gezonde leefomgeving en ondersteunt de inwoners bij het makkelijker toegankelijk maken van gezonde keuzes: bewegingsmogelijkheden, seksuele gezondheid, preventie en basiszorg dichtbij en verbinding van sport en gezondheid.

Maatschappelijk effect:

- Goede coördinatie van de preventie-inspanningen van verschillende organisaties leidt tot een grotere effectiviteit van preventie voor de inwoners en tot efficiënte inzet van publieke middelen.
- Inwoners voelen zich in de toekomst (meer) gezond

Indicatoren Gezonde leefstijl:

Indicator	Doel	Bron	Meetcyclus
Ervaren gezondheid 65+-ers	Stabilisatie of verhoging van de ervaren gezondheid	GGD ouderonderzoek 2007: 77% goed/uitstekend	Eens in de vier jaar
Ervaren gezondheid overige volwassenen	Stabilisatie of verhoging van de ervaren gezondheid	GGD volwassenen onderzoek 2009: 94% goed/zeer goed/uitstekend	Eens in de vier jaar
Ervaren gezondheid jongeren	Stabilisatie of verhoging van de ervaren gezondheid	GGD Jeugdonderzoek 2008: 85% (heel) goed	Eens in de vier jaar

4.2 Sociale samenhang en leefbaarheid

Onder sociale samenhang verstaan we contact, ontmoeting, gezamenlijke activiteiten met als doel het versterken van wederzijdse ondersteuning. Het wonen in een prettige en veilige omgeving met de mogelijkheid om thuis of in de buurt gebruik te maken van (eenvoudige) zorg, welzijns- en gemaksdiensten zien we als leefbaarheid.

Rollen en verantwoordelijkheden:

Van de inwoners wordt verwacht dat zij betrokken zijn bij, en zich samen met andere buurtbewoners verantwoordelijkheid voelen voor, hun directe woon- en leefomgeving.

De gemeente ondersteunt de sociale samenhang door mogelijkheden te bieden voor contact, ontmoeting en activiteiten. De verenigingen voor dorpsbelangen en kerken vervullen hierin een belangrijke rol en werken vanuit het principe van het versterken van de eigen kracht van de samenleving.

Maatschappelijk effect:

- Omslag van verantwoordelijkheid van professionals naar gemeenschap, daar waar mogelijk.
- Meer burgerparticipatie en meer zelfredzaamheid en effectievere zorg rond de meer kwetsbaren in onze gemeente.

Indicatoren Sociale samenhang en leefbaarheid:

Indicator	Doel	Bron	Meetcyclus
Gemiddelde score fysieke kwaliteit leefomgeving	Stabilisatie rapportcijfer	Veiligheidsmonitor 2009: 7,9 (0 is weinig cohesie en 10 is veel cohesie)	In overleg
Gemiddelde score sociale kwaliteit leefomgeving	Stabilisatie rapportcijfer	Veiligheidsmonitor 2009: 2,7 (0 is geen verloedering, 10 is veel verloedering)	Idem

4.3 Preventieve ondersteuning jeugd en ouders/verzorgers

Maximale kansen voor alle kinderen en de nadruk op preventie.

Rollen en verantwoordelijkheden:

Inwoners zijn verantwoordelijk voor hun eigen sociale netwerk en welbevinden. Professionals richten zich met elkaar en met de inwoners op preventieve activiteiten (voorkomen is beter dan genezen), vroegsignalering en het versterken van de eigen kracht van jongeren en opvoeders. Samenwerking en een sluitende keten voor –9 maanden tot 23 jaar staat centraal. De gemeente heeft een regisserende en ondersteunende rol.

Maatschappelijk effect:

- Het bereiken van optimale kansen voor alle kinderen door het zo vroeg mogelijk signaleren van problemen zodat behandeling kan worden voorkomen of tijdig met behandelen gestart kan worden. Hierdoor wordt de vraag naar intensieve zorg verminderd en wordt de kwaliteit van de opvoedingsmogelijkheden van de ouders bevorderd en daar waar intensieve zorg nodig is, wordt bereikt dat het kind zoveel mogelijk in de eigen omgeving kan verblijven.

Indicatoren preventieve ondersteuning jeugd en ouders/verzorgers

Indicator	Doel	Bron	Meetcyclus
Aantal trajecten opvoedingsondersteuning	Inzichtelijk maken	Alle kernpartners CJG	Jaarlijks m.i.v. 2012
Aantal opvoedingsondersteuning, adviesgesprekken	Inzichtelijk maken	Alle kernpartners CJG	Jaarlijks m.i.v. 2012
Aantal schoolmaatschappelijk werk trajecten	Inzichtelijk maken	Stichting Welzijn	Jaarlijks m.i.v. 2012

4.4 Informatie, advies en cliëntondersteuning:

Activiteiten die de inwoner de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning en gezond leven.

Rollen en verantwoordelijkheden:

Informatie en advies is eenduidig vanuit alle professionals. Inwoners met hulpbehoefte vragen om ondersteuning in plaats van direct een concrete voorziening. Zij hoeven hun verhaal 1x te doen. Professionals regelen vervolgens de vraag- en resultaatgerichte intake en komen samen met de cliënt tot een arrangement. De gemeente heeft een regisserende en ondersteunende rol.

Maatschappelijk effect:

- Informatieverstrekking is eenduidig. Instanties kunnen op elkaar vertrouwen.
- De inwoner weet waar hij/zij terecht kan voor informatie , advies en cliëntondersteuning

Indicatoren Informatie, advies en cliëntondersteuning

Indicator	Doel	Bron	Meetcyclus
Weet u waar u moet zijn als u informatie wilt over vervoersvoorzieningen ¹	Verhoging percentage dat weet waar informatie over vervoer te vinden	GGD onderzoek ouderen 2007: ja: 59%	Eens in de vier jaar
Weet u waar u moet zijn als u informatie wilt over huisbezoek vrijwilligers ²	Verhoging percentage dat weet waar informatie over huisbezoek vrijwilligers te vinden	GGD onderzoek ouderen 2007: ja: 40%	Eens in de vier jaar
Cliënttevredenheid	Inzichtelijk maken	SGBO	Eens in de vier jaar

¹ In de GGD-onderzoeken worden meer vragen gesteld over of men weet waar men moet zijn voor informatie op diverse terreinen. We hebben hier twee vragen uitgelicht en zullen in de toekomst op meer dan deze terreinen de vraag aan inwoners blijven stellen.

² Idem, zie opmerking 1.

4.5 Mantelzorgondersteuning en vrijwillige inzet in de zorg

Zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden maar waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie.

Rollen en verantwoordelijkheden:

Mantelzorgers vinden eenvoudig de weg naar de meest passende ondersteuning om de zorg goed vol te kunnen houden. Ondersteuners vervullen een meer intermediaire rol waarbij zij op de hoogte zijn van het ondersteuningsaanbod en in samenwerking met elkaar mantelzorgers pro-actief informeren en verwijzen en de eigen kracht stimuleren. De gemeente heeft een ondersteunende rol. Daarnaast heeft de gemeente een signalerende rol in de vraagverheldering, waar oog moet zijn voor de mantelzorger die eventueel verbonden is aan de cliënt met hulpvraag.

Maatschappelijk effect:

- Minder uitval van mantelzorgers en daardoor minder inzet van professionele hulp.
- Meer mantelzorgers in beeld.
- Mantelzorgers kunnen het langer en beter volhouden en zijn tevreden over de ondersteuning.
- Meer uitkeringsgerechtigden zetten zich in voor mantelzorgondersteuning en vrijwillige inzet.

Indicatoren ondersteuning mantelzorg:

Indicator	Doel	Bron	Meetcyclus
Cliënttevredenheid: bekendheid met, informatiefunctie voor ondersteuningsvraag van het steunpunt mantelzorg	Gelijk blijven of stijgen van het percentage 2011	SGBO: clienttevredenheids-Onderzoek 2011: 70%	Eens in de vier jaar
Ervaren belasting mantelzorger (65+)	Verlaging van de percentages 2007	GGD onderzoek ouderen 2007: 86% licht belast en 14% zwaar belast.	Eens in de vier jaar
Ervaren belasting mantelzorger volwassenen	89% of meer van de mantelzorgers voelt zich niet overbelast	GGD volwassenen Onderzoek 2009: 10% verleent mantelzorg en van die 10% voelt 89% zich niet of nauwelijks belast	Eens in de vier jaar

4.6 Vrijwillige inzet gericht op participatie

Werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald wordt verricht ten behoeve van anderen of in de samenleving.

Rollen en verantwoordelijkheden:

Inwoners worden gestimuleerd zich vrijwillig in te zetten voor de samenleving en/of de omgeving op een manier die bij hen past. De gemeente stimuleert waar mogelijk samenwerkingsverbanden tussen vrijwilligers- en professionele organisaties. Daarnaast verbindt de gemeente doelgroepen uit de Wet Werken Naar Vermogen (WWNV) (bijstandsgerechtigden) aan verplichte inzet in de vrijwillige sector. De professionals zetten in op versterking van de eigen kracht van de vrijwilliger(s)organisaties) en boren een nieuw potentieel aan.

Maatschappelijk effect:

- Het aantal matches tussen vraag en aanbod vrijwilligersvacaturebank neemt toe.
- Meer inwoners zetten zich op eigen wijze vrijwillig in voor de gemeenschap.
- Meer uitkeringsgerechtigden zetten zich in voor mantelzorgondersteuning en vrijwillige inzet.

Indicatoren vrijwillige inzet:

Indicator	Doel	Bron	Meetcyclus
Aantal uitkeringsgerechtigden dat zich vrijwillig voor de samenleving inzet	Toename van het aantal uitkeringsgerechtigden dat zich op enige wijze inzet voor de samenleving	Participatieladder	Jaarlijks
Aantal matches Vrijwilligersvacaturebank	Verhoging aantal matches bemiddeling	Stichting Welzijn 2010: 12 x	Jaarlijks
Aantal mensen dat zich vrijwillig inzet voor de samenleving	In beeld brengen	Nader te bepalen	CBS Statistiek

4.7 Toegankelijke zorg en gezond van geest

Het bevorderen van de deelname van inwoners aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem

Rollen en verantwoordelijkheden:

Meedoen op eigen kracht en verantwoordelijkheid is het uitgangspunt voor inwoners. Organisaties focussen primair op preventie van psychosociale problematiek en het versterken van eigen kracht. De vraag achter de vraag wordt centraal gesteld. De gemeente heeft een ondersteunende rol.

Maatschappelijk effect:

- Meer bekendheid met en deelname aan activiteiten gericht op psychosociale gezondheid.
- Afstemming tussen voorzieningen en activiteiten is verbeterd zodat het inwoners ten goede komt.
- Verbeterde signalering van eenzaamheid zodat effectief kan worden doorverwezen. Streven is dat minder mensen zich eenzaam gaan voelen.

Indicatoren Toegankelijke zorg en gezond van geest:

Indicator	Doel	Bron	Meetcyclus
Eenzaamheid ouderen	Toename van het aantal mensen dat zich niet eenzaam voelt	GGD ouderenonderzoek 2007: 61% voelde zich niet eenzaam	Eens in de vier jaar
Eenzaamheid volwassenen	Toename van het aantal mensen dat zich niet eenzaam voelt	GGD volwassenen onderzoek 2009: 66% voelde zich niet eenzaam	Eens in de vier jaar
Psychosociale problematiek jeugd	Toename van % jeugd dat geen psychosociale problematiek ervaart	GGD Jeugd onderzoek 2008: 92% van de jeugd ervaart geen psychosociale problematiek	Eens in de vier jaar

4.8 Compenseren

De gemeente heeft de plicht om compensatie te bieden aan inwoners met beperkingen via het treffen van oplossingen die hem in staat stellen zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren bij:

- het voeren van een huishouden;
- zich te verplaatsen in en om de woning;
- zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

Rollen en verantwoordelijkheden:

Inwoners zijn verantwoordelijk voor het ontwikkelen en in stand houden van het eigen sociale netwerk. Daar waar nodig worden zij door organisaties ondersteund in het versterken van deze netwerken en de eigen kracht. Wanneer ondersteuning of hulpmiddelen noodzakelijk zijn worden in een gezamenlijk afgesproken arrangement tussen cliënt en organisatie resultaatgerichte oplossingen vastgelegd. De gemeente heeft een regisserende, stimulerende en ondersteunende rol.

Maatschappelijk effect:

- Omslag van aanbodgericht naar vraag- en resultaatgericht. Daardoor een groter gebruik van algemene voorzieningen zoals het openbaar vervoer en afname gebruik individuele en collectieve voorzieningen
- Zelfredzaamheid burgers: de eigen kracht van de gemeenschap wordt ingezet.
- De inwoner hoeft zijn/haar verhaal maar 1 keer te doen.

Indicatoren compenseren:

Indicator	Doel	Bron	Meetcyclus
Aantal afgesproken en ontwikkelde arrangementen	In beeld brengen per jaar	Uitvoering Wmo	Gaan we jaarlijks meten
Registreren van de arrangementen en de afspraken daarbinnen	In beeld brengen per jaar	Uitvoering Wmo	Gaan we jaarlijks meten
Cliënttevredenheid		SGBO cliënt-tevredenheidsonderzoek	Eens in de vier jaar

4.9 Opvang en huiselijk geweld

Het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan vrouwen en mannen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten in verband met problemen van relationele aard of geweld.

Daarnaast gaat het om geweld dat door iemand uit de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke, psychische en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging.

Rollen en verantwoordelijkheden:

Inwoners zijn verantwoordelijk voor het creëren van een veilig thuisklimaat. Niet bij iedereen lukt dit. Inwoners die te maken krijgen met huiselijk geweld worden door professionals ondersteund door het versterken van de eigen kracht en hun netwerk en het aanbieden van voorzieningen.

Professionals zijn verantwoordelijk voor signaleren en handelen (wet verplichte meldcode) en een integrale aanpak gericht op preventie bij beginnende problemen en gericht op het stoppen van geweld. Eigen kracht versterken staat hierbij centraal. De gemeente heeft een regisserende en ondersteunende rol.

Maatschappelijk effect:

- Voldoende capaciteit vrouwen en mannen opvangplaatsen.
- Vroeg reageren op signalen die tot maatschappelijke uitval kunnen leiden, leidt tot het voorkomen dat problemen groter en complexer worden. Daardoor hoeven oplossingen ook minder ingewikkeld te zijn en kan sneller resultaat worden geboekt naar maatschappelijk herstel.
- Een integrale aanpak bij beginnende problemen van klanten / inwoners leidt tot het voorkomen dat problemen groter en complexer worden.
- Alle inwoners van de gemeente De Wolden die te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling worden toegeleid naar hulp die gericht is op het stoppen van geweld en het voorkómen van schadelijke gevolgen. De aanpak van kindermishandeling is expliciet gericht op het activeren van de eigen kracht in het gezin en de omgeving om het kind veilig op te laten groeien.

Indicatoren vrouwenopvang en huiselijk geweld

Indicator	Doel	Bron	Meetcyclus
Aantal trajecten Eerste hulp bij huiselijk geweld	Op korte termijn stijging Op lange termijn daling	GGD 2010: 11x	Jaarlijks
Aantal huisverboden	Op korte termijn stijging Op lange termijn daling	Gemeente 2010: 0	Jaarlijks

4.10 OGGz en maatschappelijke opvang

Het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Tevens het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Rollen en verantwoordelijkheden:

Inwoners zijn verantwoordelijk voor het ontwikkelen en in stand houden van het eigen sociale netwerk. Niet bij iedereen lukt dit. Kwetsbare inwoners die vastgelopen zijn in hulpverlening, zorg mijden of die te maken krijgen met meervoudige problematiek en opvang nodig hebben, worden door professionals ondersteund door het versterken van de eigen kracht en het sociale netwerk en het aanbieden van voorzieningen.

Professionals zijn verantwoordelijk voor een integrale aanpak gericht op preventie en bij beginnende problemen. Eigen kracht versterken staat hierbij centraal. De gemeente heeft een regisserende en ondersteunende rol.

Maatschappelijk effect:

- Vroeg reageren op signalen die tot maatschappelijke uitval kunnen leiden, leidt tot het voorkomen dat problemen groter en complexer worden. Daardoor hoeven oplossingen ook minder ingewikkeld te zijn en kan sneller resultaat worden geboekt naar maatschappelijk herstel.
- Een integrale aanpak bij beginnende problemen van klanten / inwoners leidt tot het voorkomen dat problemen groter en complexer worden.
- Duurzame zorg en aandacht vanuit het persoonlijk netwerk verkleint het risico op terugval.

Indicatoren OGGz en Maatschappelijke opvang

Indicator	Doel	Bron	Meetcyclus
Aantal meldingen OGGz korte termijn	Toename	GGD OGGz Voorzitter	Jaarlijks
Aantal meldingen OGGz lange termijn	Daling	GGD OGGz Voorzitter	Jaarlijks
Aantal succesvol afgesloten cases	Succesvol kan gedefinieerd worden als: geen zorgen meer, huisontruiming voorkomen, duurzaam toegeleid naar (reguliere) zorg	GGD OGGz Voorzitter	Jaarlijks

Hoofdstuk 5: Financiële kaders

We hanteren voor de beleidsperiode 2012-2015 de volgende financiële kaders:

1. Financieel uitgangspunt is een budgettair neutrale uitvoering van de Wmo. Dit betekent op hoofdlijnen dat de middelen die binnen de begroting beschikbaar zijn en vanuit het rijk beschikbaar komen voor de Wmo, bestemd zijn voor de Wmo.
2. Als blijkt dat voor het uitvoeringsprogramma in enig jaar onvoldoende middelen zijn, dan wordt dit via de reguliere cyclus van voor- en najaarsnota aan de orde gesteld en indien nodig houden we daar in de kadernota en begroting voor komende jaren rekening mee.
3. In de afgelopen beleidsperiode werd een aparte Wmo-paragraaf aan de gemeentebegroting toegevoegd. Deze paragraaf wordt vanaf 2013 omgevormd tot een gezamenlijke Wmo-volksgezondheidsparagraaf.

Budgetten

Van het totale budget is een deel beïnvloedbaar en een deel minder of nauwelijks beïnvloedbaar. Wat het laatste betreft gaat het daarbij om de individuele Wmo-voorzieningen (prestatieveld 6), zoals de hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen. Deze voorzieningen hebben een open eind-karakter.

Het streven is om door de nieuwe aanpak op den duur een besparing op de uitgaven van de individuele voorzieningen te realiseren, zonder dat dat ten koste gaat van de kwaliteit van de ondersteuning voor de individuele burger.

Eigen bijdragen

De Wmo geeft de mogelijkheid om voor de (individuele) voorzieningen een eigen bijdrage op te leggen. Op lokaal niveau wordt dit verder uitgewerkt in de Wmo-verordening, het Wmo-besluit en de Wmo-beleidsregels. Vanaf de invoering van de Wmo worden er in De Wolden eigen bijdragen opgelegd. Het is de bedoeling om in de nieuwe Wmo-beleidsperiode vanaf 1 januari 2012 voor alle individuele Wmo-voorzieningen een eigen bijdrage op te leggen, voor zover dat wettelijk mogelijk is. Op grond van de Wmo zijn rolstoelen uitgesloten van het opleggen van een eigen bijdrage.

Het rijk heeft financiële kaders (inkomensgrens en maximum bijdrage per 4 weken) aangegeven voor het opleggen van een eigen bijdrage. Deze maximale grenzen gelden ook als er sprake is van meerdere voorzieningen waarvoor een eigen bijdrage verschuldigd is. Een cumulatie van eigen bijdrage boven het wettelijk maximum is dus niet mogelijk.

Hoofdstuk 6: Monitoring en evaluatie

Met de komst van nieuw beleid willen we graag weten of het beleid daadwerkelijk effect heeft. Dit gaan we de komende jaren op twee manieren vormgeven: we gaan meten in cijfers en proces.

Meten in cijfers

Allereerst hebben we in het beleid per thema beleidsindicatoren opgenomen. Meten is weten. Het meten van prestaties door middel van beleidsindicatoren draagt bij aan o.a. transparant maken, leren, vergelijken, oordelen en afrekenen.

Voor wat betreft de indicatoren zijn er 3 duidelijke randvoorwaarden waar een indicator aan moet voldoen. De indicator is:

- meetbaar;
- relevant;
- toerekenbaar.

Meetbaar wil zeggen dat de indicator eenduidig te meten is. Eenduidigheid kan worden bereikt door een indicator helder en scherp te definiëren. Relevant wil zeggen dat prestatie op de indicator bijdraagt aan de doelstelling(en) van de gemeente. Toerekenbaar wil zeggen dat de prestatie op de indicator volledig is toe te rekenen aan acties van de gemeente.

Het meten van prestatiedoelen levert een focus op cijfers. Hier zit een tweetal risico's aan:

- het kan leiden tot bureaucratie;
- cijfers kunnen verhullen.

Het eerste risico is vermijdbaar door aan te haken bij bestaande metingen en onderzoeken. Indicatoren kunnen hieruit overgenomen worden, waardoor geen nieuwe onderzoeken of onderzoeksrapporten hoeven te worden uitgevoerd. We hebben in dit beleid gekozen voor het aanhaken bij bestaande metingen en onderzoeken. Daarnaast kiezen we er bewust voor om met de kanteling van de Wmo een aantal nieuwe zaken te gaan meten. Kanttekening is wel dat niet alle onderzoeken aan het begin of aan het einde van de beleidsperiode worden gehouden.

Het tweede risico vereist de meeste inspanningen. Het is verleidelijk om niet verder te kijken dan de cijfers. Echter, dit is noodzakelijk. Met name op het sociale vlak waarbinnen de gemeente opereert is het lastig om het effect van interventies te meten. De vraag is en blijft of een indicator meet wat hij moet meten en hoe de uitkomsten zijn te interpreteren, zelfs als deze aan alle randvoorwaarden voldoet. Om echt duidelijkheid te krijgen in de effecten van interventies moet vervolgens dieper in de materie gedoken worden. Procesevaluatie is dus van essentieel belang. Cijfers zonder een verhaal zeggen niets.

Procesevaluatie: rol Wmo-raad en klankbordgroep volksgezondheid

Het proces zal op verschillende manieren gevolgd worden.

Allereerst via de Wmo-raad van De Wolden. Zij vervult een belangrijke rol in de beleidsvorming, -uitvoering en -evaluatie. Zij komt zo'n 10 x per jaar bijeen en bespreekt de voortgang in nauwe afstemming met de gemeente.

Daarnaast is een klankbordgroep volksgezondheid in De Wolden actief. Deze klankbordgroep is in 2011 omgevormd tot een klankbordgroep Wmo-volksgezondheid. Deze klankbordgroep is geïnitieerd door de gemeente en bestaat uit professionals waaronder huisartsen, medewerkers van stichting

Welzijn, Verslavingszorg Noord Nederland, Indigo, GGD Drenthe, MEE Drenthe en een afvaardiging van de Wmo-raad.

Deze klankbordgroep bespreekt jaarlijks de voortgang van het beleid en geeft input en signalen vanuit de praktijk weer. De gemeente heeft de regie.

Voor de nieuwe beleidsperiode stellen we voor om de klankbordgroep voort te zetten.

Naast de Wmo-raad en de klankbordgroep worden via de structurele onderdelen van de jaarplancyclus inhoud en proces geëvalueerd.

In aanvulling daarop wordt in het 1^e kwartaal 2013 een evaluatie over 2012 aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarbij worden ook de Wmo-raad en de klankbordgroep betrokken. Op dat moment kan ook bekeken worden of een dergelijke jaarlijkse evaluatie gedurende de gehele planperiode een optie is.

In 2015 wordt het totale beleid geëvalueerd.

Tot slot: de beleidsindicatoren zoals opgenomen in dit beleidsplan worden met ingang van 2013 meegenomen in de programmabegroting van de gemeente De Wolden.

Hoofdstuk 7: Kanteling in de praktijk

Om de Kanteling (vraagverheldering) concreet door te voeren binnen De Wolden en eigen kracht en verantwoordelijkheid in de praktijk te brengen, starten we middels een ontwikkelingstraject een nieuwe werkwijze in De Wolden in het kader van Wmo en volksgezondheid. Om de ambities uit dit beleidsplan waar te maken pakken we als gemeente duidelijk de regie en willen we daadkracht tonen door duidelijk de werkwijze voor de toekomst te beschrijven.

Toekomstige werkwijze rondom het signaleren, diagnosticeren, ondersteunen en doorverwijzen en terugkoppelen van ondersteuningsvragen vanuit de samenleving, gebaseerd op het Woldense CJG model:

Preventie en Signalering:

In de dorpen wordt voor alle inwoners en voor specifieke doelgroepen universele en selectieve preventie ingezet. Vanuit de dorpen en vanuit professionals wordt gesignaleerd op de thema's zoals verder uitgewerkt in het beleid- en uitvoeringsplan. Dit gebeurt door verenigingen van dorpsbelangen, kerken, vrijwilligersorganisaties, individuele burgers en professionals. Deze signalen worden al dan niet met hulp van stichting Welzijn doorgegeven naar de frontoffice van de gemeente De Wolden die de vraagverheldering doet.

Ondersteuning van de signalering door het opbouwwerk van de stichting Welzijn.

Advies en

Vraagverheldering: Wmo-consulenten van de gemeente, maatschappelijk werkers van Stichting Welzijn en consulenten van stichting MEE Drenthe gaan in een pilot samenwerken en de frontoffice vormen. Signalen komen bij hen binnen. Zij vervullen een adviserende rol en daar waar daadwerkelijk ondersteuning nodig is, doen zij de vraagverheldering bij de inwoner en voeren het gesprek aan de keukentafel. Zij leveren ondersteuning indien mogelijk en verwijzen door indien gewenst. Dit in nauwe onderlinge afstemming met elkaar. Met de cliënt wordt een arrangement afgesproken.

Ondersteuning: Na vaststelling van het arrangement ondersteunen diverse maatschappelijke organisaties de individuele cliënt conform het arrangement (backoffice). Uitgangspunt hierbij is altijd het versterken van de eigen kracht. De backoffice geldt ook als tweede schil om de frontoffice voor raadpleging.

Coördinatie van ondersteuning:

Daar waar het om meervoudige problematiek gaat is coördinatie van ondersteuning (a la het CJG Model in De Wolden) een must. 1 persoon uit de frontoffice neemt de coördinatie op zich en schaaft, afhankelijk van de situatie, op en af in nauwe afstemming met zowel de cliënt als de ondersteuningsaanbieders. Doel is de cliënt weer (zo veel mogelijk) zelfredzaam te laten zijn.

De rol van stichting Welzijn in deze werkwijze is tweeledig:

1. Collectief het ontwikkelen en ondersteunen van de eigen kracht in dorpen: opbouwwerk. Zij kunnen ondersteunen bij signalering en geleiden van de signalen naar de frontoffice. Daarnaast ontwikkelen zij met de dorpen samen de eigen kracht.
2. Ondersteuning op individueel niveau: bijv. mantelzorgondersteuning, ouderenadvies, CJG-partner.

Hoofdstuk 8: Communicatie

Het beleidsplan dat nu voorligt is tot stand gekomen met behulp van input uit werkgroepen die werden gevormd door professionals van diverse organisaties. Deze organisaties bieden momenteel ondersteuning aan inwoners uit De Wolden. Daarnaast zijn in september 2011 bijeenkomsten georganiseerd voor inwoners, ouderenbonden, kerken, verenigingen van dorpsbelangen en professionals. Input uit deze bijeenkomsten is meegenomen in dit beleidsplan en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

We willen het Wmo-volksgezondheidsbeleid 2012-2015 van De Wolden uitdragen aan onze inwoners en de professionals die in onze gemeente ondersteuning bieden.

De kernboodschappen voor de komende jaren zijn verwoord in hoofdstuk 3. Hieronder worden ze onder de paraplu van "Samen in beweging" kort weergegeven.

1. Voorkomen is beter dan genezen.
2. Inwoners zijn verantwoordelijk voor een gezonde leefstijl en het aanwenden van eigen kracht om samen met informele netwerken blijvend invulling te geven aan het leven en zelfredzaam te zijn.
3. Lukt het niet om jezelf op eigen kracht te redden en is ondersteuning gewenst, dan wordt in overleg met de inwoner deze ondersteuning afgestemd. Dit gebeurt door de gemeente en andere organisaties.
4. Samen met de inwoner wordt gezocht naar een passende oplossing met als doel: zo veel mogelijk zelfredzaam zijn of weer worden.
5. Daar waar het om meervoudige problematiek gaat is coördinatie van ondersteuning aan de orde. De regie blijft altijd bij de inwoner.
6. Organisaties richten zich op het versterken van eigen kracht en netwerken van inwoners.
7. Organisaties zoeken samenwerking daar waar het de kracht van de dorpen versterkt.
8. Gemeente De Wolden heeft de regie over het bovenstaande proces en zal samen met de inwoners en organisaties proberen zo goed mogelijk invulling te geven aan de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet publieke gezondheid. We willen 'samen in beweging'

Het is de bedoeling om deze kernboodschappen voor de verschillende doelgroepen tot een duidelijke boodschap te maken die begrijpelijk en helder is. Deze boodschap moet vervolgens in voldoende media verschijnen op een manier dat mensen op verschillende wijze geprikkeld worden. Om dat goed te doen worden hiervoor binnen het thema 'informatie, advies en cliëntondersteuning' in het uitvoeringsprogramma acties opgenomen.

Lijst met afkortingen

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
WEB	Wet Educatie Beroepsonderwijs
WI	Wet Inburgering
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wpg	Wet publieke gezondheid
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WWNV	Wet Werken Naar Vermogen